

Ügyszám: 01805/1053-11/2015. szabs.

Sándor Mária szabálysértési ügye

BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság

Tisztelt V. Kerületi Rendőrkapitányság!

Alulírott **Baloghné Sándor Mária** (...) az alábbi észrevételeket teszem a **01805/1053-11/2015. szabs. számon** gyülekezési joggal visszaélés és közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt indított eljárásban, melynek alapján elsődlegesen kérem, hogy a T. Hatóság mellőzze szabálysértési szankció alkalmazását, másodlagosan kérem, hogy a T. Hatóság pénzbüntetés kiszabása helyett intézkedésként figyelmeztetést alkalmazzon, harmadlagosan kérem, hogy a kiszabott 50 ezer forintos pénzbírságot csökkentse.

Indokaim

1. 2015. szeptember 2. napján egy kis létszámú tüntetést szerveztem az V., Erzsébet-híd pesti hídfőjénél. A rendezvény célja az volt, hogy felhívjam a figyelmet a magyar egészségügy állapotára és az egészségügyi rendszerben dolgozók tarthatatlan helyzetére. Ezt az üzenetet elsősorban a közvélemény felé akartam kommunikálni, egy-egy forgalmi sáv rövid ideig tartó használatával.

2. Mivel „*nem zárható ki eleve: egy rendezvény a résztvevők várható száma, meghirdetésének okai vagy indokai folytán olyan súlyosan veszélyeztetné a népképviselői szerv vagy a bíróság működését, illetőleg a közúton folyó közlekedést, hogy ennek csak a rendezvény megtiltásával lehet elejét venni, az ilyen zavarok megelőzésének lehetővé tétele a törvény által nem tekinthető a gyülekezési jog aránytalan korlátozásának*”, a közterületen tartandó rendezvények bejelentési kötelezettsége azért nem alkotmányellenes (aránytalan) korlátozása az Alaptörvény VIII. cikkében biztosított gyülekezési jognak – mutatott rá az Alkotmánybíróság (AB) az [55/2001. \(XI. 29.\) AB határozatban](#). Jelen eljárást megalapozó tényállás azonban – mind a résztvevők néhány fős létszámát, mind pedig a rendezvény rövid, negyedórás időtartamát tekintve – nem akadályozta a közlekedést oly mértékben, hogy az bejelentés esetén tiltó határozat alapjául szolgálhatott volna (elkerülhetetlenül szükséges lett volna a közlekedés más útvonalon való biztosítása). (A népképviselői szervek, illetve a bíróságok működésének megzavarása fel sem merül.) A résztvevők teljes mértékben békésen fejezték ki véleményüket: a rendezvény nem valósított meg bűncselekményt, sem bűncselekmény elkövetésére való felhívást, és nem járt mások jogainak és szabadságának sérelmével. Hangsúlyozandó tehát, hogy a bejelentési kötelezettség mögött meghúzódó – általunk is elismerten legitim – érdekek nem sérültek. Ebből következően **a bejelentés elmaradása miatt megállapítani a szabálysértési felelősséget szükségtelen korlátozása** az alapjog-gyakorlásnak (lásd Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés).

3. Az Sztv. 1. § (1) bekezdése szerint a szabálysértés fogalmi eleme a tevékenység vagy mulasztás társadalomra való veszélyessége. Az alaki jogellenesség szerint az eljárás alá vont személy szabálysértési normában rögzített cselekvési vagy magatartási formától való tartózkodási kötelezettségét megszegi. Ennek vizsgálata az objektív tényállási elemek értékelésével végezhető el. Az alaki jogellenesség azonban nem ad választ arra, hogy miért

nyilvánít a jogalkotó X cselekményt jogellenessé, illetve, hogy ennek az indoknak a konkrét esetben történő igazolhatósága fennáll-e. Ezt a materiális jogellenesség vizsgálata után lehet megnyugtatóan rendezni, ez biztosítja ugyanis, hogy az alaki jogellenesség tartalmi elemeinek indoka és a tételes jog alkalmazása igazolva van. Az Sztv. dogmatikai rendszerében a materiális jogellenesség a társadalomra veszélyesség vizsgálatát jelenti. A társadalomra veszélyesség nem más, mint a kodifikált materiális jogellenesség, amelynek hiányában nem állapítható meg szabálysértés. A szabálysértés nem önmagában, hanem a védett jogi tárgyra való kihatásában veszélyes a társadalomra. A társadalomra veszélyesség jellegét és fokát alapvetően a támadott jogtárgy jelentősége és az azt ért sérelem foka határozza meg. A 2. pontban kifejtettem, hogy a védett jogi tárgy (közlekedés lehetősége) nem sérült, ezért nem valósult meg a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése, ezért szankció alkalmazásának nincsen helye.

4. A felelősségük szempontjából különbséget kell tenni a rendezvény résztvevői, és azon személy között, aki a rendezvény bejelentésére kötelezett – azzal, hogy az utóbbi maga is lehet a rendezvény résztvevője. Jelen esetben **a szabálysértési hatóság** azzal, hogy a bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt megállapított szabálysértési felelősség mellett **megállapítja a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértését is a résztvevők vonatkozásában, aránytalanul korlátozza a gyülekezési szabadságot.**

Az AB a [75/2008. \(V. 29.\) AB határozatban](#) kimondja, hogy a gyülekezési jog – csakúgy, mint a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadsága – szorosan kapcsolódik a véleménynyilvánítás szabadságához [lásd a [30/1992. \(V. 26.\) AB határozat](#)]. Gyűlések megszervezésének, megtartásának, az azokon való részvételnek a joga nélkül a nézetek, információk megszerzésének és másokkal való megosztásának, a vélemények közösen történő kialakításának a lehetősége ugyanis aligha volna megvalósítható. Mind az AB, mind az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) töretlen gyakorlata szerint a békés demonstrációk a demokratikus véleménynyilvánítás elengedhetetlen eszközei, amelyek a plurális társadalmak békés és demokratikus közéletének virágzásához nélkülözhetetlenek. Mindebből az következik, hogy „[e]gy demokratikus társadalom nem választhatja a tiltakozás elnémitásának, szükségtelen és aránytalan korlátozásának útját.” ([4/2007. \(II. 13.\) AB határozat](#), III. 1.) Legutóbb a 30/2015. (X. 15.) AB határozat ([Magyar Közlöny 152. szám](#)) erősítette meg a gyülekezési jognak ezt az értelmezését: „[25] [...] A gyülekezések kitiüntetett kommunikációs funkciója tehát abban áll, hogy olyan módon tesz lehetővé a közügyek megvitatásába való bekapcsolódást, ami minden más formánál erőteljesebb hangsúlyt tud adni a kifejezett véleménynek. Mindez azt is jelenti, hogy egy békés gyülekezés nem feltétlenül érzelem- vagy indulatmentes rendezvény, éppen ellenkezőleg, annak fogalmi eleme, hogy ideiglenes jelleggel kellemetlenséget idéz elő, ezzel képes ugyanis felhívni a figyelmet a kommunikálni kívánt üzenetre. [...] [26] A gyülekezések kitiüntetett kommunikációs funkciója nem pusztán a véleménynyilvánítás alapjogával hozza szoros összefüggésbe a gyülekezéshez való alapjogot, hanem a közvetlen demokráciával is. A gyülekezések célja ugyanis tipikusan egy kritikus vélemény, egy elégedetlenség kifejezésre juttatása, ami a közvetett demokrácia valamely intézménye által már meghozott, vagy még csak tervbe vett döntések korrekcióját célozza. A kifejtett vélemény tehát mindig a befolyásolás eszközeként jelenik meg a kommunikációs térben.”

5. Amint a 2. pontban kifejtettem, a rendezvény nem veszítette el törvényes jellegét. Bár a résztvevők azzal, hogy az elsődlegesen a közúti közlekedés céljára szolgáló forgalmi sávban fejezték ki véleményüket, valóban olyat tettek, ami egyébként a közúti közlekedés szabályainak

kisebbségi megsejtésének minősül, ez jelen esetben a véleménynyilvánítási szabadságuk részeként tették. Az AB és az EJEK is megállapította már, hogy „a gyülekezési szabadsághoz való jog magában foglalja a gyülekezés időpontjának, helyének és módjának – a 11. cikk 2. bekezdésével összhangban álló – megválasztásához való jogot is.” (Sáska v. Hungary, no. 58050/08, 2012. november 27., 21.) A [3/2013. \(II. 14.\) AB határozat](#) szerint „[t]ekintettel arra, hogy a közterületek egyik rendeltetése tradicionálisan éppen az, hogy a nyilvánosság egyik legkézenfekvőbb, mindenki által hozzáférhető fórumai legyenek, ezért a közterületen tartandó rendezvények különösen erős alkotmányjogi védelemben részesülnek. [...] A Gytv. alkalmazásában közterület a mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető terület, út, utca, tér [Gytv. 15. § a) pont]. Főszabály szerint tehát minden, a köz számára korlátlanul nyitva álló területen szervezhető gyülekezés.” ([45.], [48.]) Jelen esetben a rendezvény közterületen zajlott, kis területen, rövid ideig, ám kifejezetten azért ott és akkor, hogy a rendezvény céljának megfelelő figyelemfelhívás minél hatékonyabb legyen. Más időpontban és/vagy más helyen a rendezvény nem érte volna el ugyanazt a célt, nem találta volna meg címzettjeit, nem jutott volna a közvélemény tudomására a vélemény. Ennek megfelelően e rendezvény tényleges helyszíne és ideje a véleménynyilvánítási szabadság integráns részét képező gyülekezési jog lényegi elemét képezte: a résztvevők mindenekelőtt e jogukat gyakorolták, amikor megsejtették a közúti közlekedés szabályait.

6. Az EJEK szerint „mindaddig, amíg a tüntetők nem követnek el erőszakos cselekményeket, az állam szerveinek türelmesnek kell lenniük a békés tiltakozásokkal szemben, különben az Egyezmény 11. cikke által garantált gyülekezési jogot megfosztanák minden lényeges tartalmától”. (Oya Ataman v. Turkey, no. 74552/01, 2006. december 5., 42.) A résztvevők vonatkozásában ebből a szempontból az a legfontosabb körülmény, hogy a rendezvény békés, erőszakmentes volt. Azzal, hogy a résztvevők egy többsávos úton egy forgalmi sávba álltak és plakátokat tartottak egy helyben állva, senkinek nem okoztak kárt, nem léptek fel fenyegetően vagy támadóan, és senkit sem kényszerítettek. Mindezt a szabálysértési határozat sem állítja. Ebből pedig az következik, hogy amint a rendezvénnyel szembesülő kívülálló állampolgároknak, úgy az államra, a hatóságokra nézve is vonatkozik a toleranciának és a türelemnek az a követelménye, ami egy demokratikus társadalomban minden békés rendezvényen részt vevő állampolgárt meg kell, hogy illessen. Ezzel a követelménnyel nem áll összhangban az, hogy a hatóság a figyelmeztetésnél súlyosabb szankciót alkalmaz erőszakmentes tüntetőkkel szemben.

7. Az Sztv. 20. § (1) bekezdése szerint figyelmeztetés alkalmazásának akkor van helye, ha a szabálysértés az elkövetés körülményeire tekintettel csekély súlyú és ettől az intézkedéstől kellő visszatartó hatás várható. A figyelmeztetéssel a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság a rosszallását fejezi ki és felhívja az eljárás alá vont személyt arra, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől. Az Sztv. indokolása szerint a figyelmeztetés az opportunitás eszköze, a jogsértés súlytalansága esetén büntetés helyett alkalmazható, a hatóság rosszallását kifejező, nevelő jellegű intézkedés, amely rámutat az adott jogsértés helytelen voltára és egyben felhívja az elkövető figyelmét arra, hogy a jövőben tartózkodjon a hasonló cselekményektől. Az eljáró hatóságok az ún. bagatell jogsértések akkora tömegével találkoznak nap mint nap, melyek szankcionálása akár még egyszerűsített eljárásban is messze meghaladja a jogalkalmazói kapacitásokat, ugyanakkor e cselekmények egy része az elkövetés sajátos körülményei folytán nyilvánvalóan nem is igényli az eljárás lefolytatását és büntetés kiszabását. A törvény ugyan nem ad részletes szempontokat az intézkedés alkalmazásához, de utal arra, hogy mind a cselekménnyel (tárgyi körülmények), mind pedig az eljárás alá vont személlyel összefüggő (alanyi körülmények) tényezőket mérlegre kell tennie a jogalkalmazónak, ha

lemond a büntetés alkalmazásáról. Az Sztv. 21. § szerint a büntetést és az intézkedést úgy kell megállapítani, hogy igazodjék a szabálysértés súlyához. Az eljárás alá vont személy személyi körülményeit annyiban kell figyelembe venni, amennyiben azok a szabálysértési hatóság vagy a bíróság rendelkezésére álló adatokból megállapíthatóak

8.. Másodlagosan kérjük, hogy a T. Hatóság a fent kifejtetteket a figyelmeztetés alkalmazásának szempontjából mérlegelje, és pénzbüntetés helyett figyelmeztetést alkalmazzon.

9. Harmadlagosan kérjük, hogy a T. Hatóság a kifejtett érvek alapján csökkentse a kiszabott pénzbüntetést. Az eljárással érintett személy jövedelmi viszonyait igazoló dokumentumot mellékelten nyújtjuk be.

Budapest, 2015. október 22.

Tisztelettel,